

שכנגדו מה שיהיה ואת"ל שהוא נקבה דילמא שכנגדו נמי הוא נקבה אלא על כורחך נלע"ד דעל כורחך לומר דכי קאמר דאפי' מינו אינו מוציא לאו דוקא דאפי' אם קרא או תקע להם לא יצאו י"ח אלא דאינו מוציא לכתחילה דהא פשיטא דלא צריך למעבדיה ס"ס לכתחילה ומ"מ אם יצא כבר י"ח לא יצטרך לחזור שהוא ס' דילמא מי שהוציאו היה זכר ואת"ל שהיה נקבה דילמא איהו נמי מעיקרא לא מחייב דאפשר דהוי נקבה, ודוק. וכל זה אינו שוה לי לפי מאי דכתב הרב"י שם בסי' תרפ"ט דאפי' לדעת רש"י דס' דנשים מוציאות את האנשים מודה דטומטום אינו מוציא אפילו טומטום אחר משום דבעינן שהמוציא אחרים י"ח יהא ניכר אם הוא זכר או אם הוא נקבה, יעו"ש. ולפי"ז לא מהני עד שנמצא אח"כ זכר דבעינן בשעה שמוציא אחרים שיהא ניכר וה"ז דומה למי שהיה קטן בשעת קריאה דלא מהני מה שיתגדל אח"כ ודוק.

הנלע"ד כתבתי לא להלכה ולא למעשה עד אשר יבא דבר המלך ודתו שבכל מקום הלכה כמותו.

ועתה באתי לפני רום מעכ"ת בעשר חלות, בשפתיים נעות, יוצאות וחולות, על כי רואה אני את פני אבי והנה איננו עמי בתמול שלשום, כי מכירו הייתי לשעבר ז"ל מזיג רישיה אבי סדיא עד אשר ישיב שואלו דבר ונתן לנו את תורתו תורה חתומה איתנה בחותמו, והן עתה חזינא ליה לרבי משך בקס"ת לתומו, מושך עצמו, ויט מלסבול שכמו, לי דוי"ת בשנותו את טעמו, ויודע אני ברבי שטעמו ונמוקו עמו, אלא שאין אדם רואה חובה לעצמו. אע"כ אחלי יכונו נא בלשון בקשה, ואני עני בא מבקש מטו וסליחה, והיתה הרוחה, ישלח נא דברו, דברים שעומדים ברומי, כאשר מעולם ימינו פשוטה לקבל שבי"ם ושב ורפא לו אף היא תשיב אמריה לפעמו ולהולמו, זה דרכו כל הימים דבר יום ביומו, ונוסף גם הוא עכשיו כי שלי"ת רחוקים נעשו קרובים וכל כי הא חיובא רמיא עליה לקרב את קרוביו והקריב את עצמו, אל שער מקומו, ומעתה עני לשמיא כטלית קורא בגרון, בכח פני האדון, נא גדול יהיה כבוד הבית האחרון, ולא ישלח עוד במ חרון, ותרום רישיה אכולא כרכא ברמת ובכשרון, כאות נפשו הרמה ואות עבד ותלמידו יהיה ליתרון. הכ"ד המעתיר

סימן ב

שאלה

מקוה שמחממים מימיו מתחתיו בע"ש וביום שבת קדש טובלים בו אנשי מעשה לשם מצוה עפ"י גברא רבא שאל השואל טעם על זה ההתר ושכמ"ה.

תשובה

בטרם תחיל האר"ש הנה ארש"י קדמה קריאה. אקרא לאלוקים עליון יגמור בעדי לבל אכשל בדבר הלכה ולא תצא מתחת ידי שגיאה. יהא רעוא דאימא מילתא

דתקבל קדם מו"ר ויאמרו שמועה זו נאה, אכ"ר. וזה החלי בעזרת האל ית' וזהי ביאה.

ירש מילין נחזי אנן אי שרי לטבול בשבת אפילו בצונן, והנה עיקרא דהך מילתא תני תנא בביצה ד' י"ז ע"ב דתנן התם חל להיות אחר השבת ב"ש אומרין מטבילין את הכל מלפני השבת וב"ה אומרים כלים מלפני השבת ואדם בשבת. ושם בגמ' אפליגו אמוראי בטעמא דאיסור טבילת כלים רבה אמר גזרה שמה יעבירונו ד"א ברשות הרבים ור"י אמר גזרו משום סחיטה, ואיכא למידק לפום הנך טעמי א"כ מאי טעמא דב"ש דאסרי טבילת אדם הא לא שייכי הני גזירות, וצ"ל דסברי דגזרינן אדם אטו כלים וב"ה סברי דאדם בכלים לא מחלפי, או משום דנראה כמיקר ומש"ה לא גזרינן וק"ל. רבא אמר מפני שנראה כמתקן כלי אי הכי אדם נמי אדם נראה כמקר הא תינח וכו' ע"ש. וק' דמאחר דאי לאו דנראה כמיקר היה ראוי לאסור טבילת אדם מפני הרואים שיסברו דדמי למתקן ואתו למישרי תקנת מלאכה כדמשמע מפירש"י, א"כ מאי איריאי דהרואים לא ידעו דירד לטבול מטומאתו אכתי נגזור מפני הטובלין עצמן דהא לכ"ע שרי לטבול, ומה הועילו חכמים אכתי חששא במקומה קיימא. וי"ל דהא ליכא למיחש אלא כי ילמדו התר טבילת אדם מחמת ראייה דהוי מילתא בלא טעמא, אומנם כי אמרינן דלאו כ"ע רזא דנא גמירי ומחזי להו כמיקר א"כ אי חיישי להו מחטאת וסברי דדמי לתקנת מלאכה לא יטבלו בלי שאלת חכם וכי יבא המון [רה] לשאול אמרי להו רבנן מילתא בטעמא דהא לא דמי לתקנת מלאכה ולא אתו לידי תקלה ודוק.

אלא הא קשיא לכולהו טעמי לבר מדרב ביבי ע"ש דמאי שנא מגב לגב ומחבורה לחבורה דתנן במתני' דמטבילין כן ב

והנה לטעמיה דרבה דאמר גזירה שמא יעבירונו וכן לטעמיה דר"י דאמר גזירה משום סחיטה איכא למימר דדוקא כי אית עליה חיובא לטבול איכא למיגזר דמתוך שהוא בהול לקיים מצותו אתי לידי העברה ד"א בר"ה או לידי סחיטה אבל כי ליכא חיובא אלא דרוצה לטבול ממידת חסידות לא בהיל ולא טריד כ"כ ועיין בשיטה מקובצת לביצה כמ"ש התוס' ד"ה לגזור, אלא דהא ניחא לפום טעמיה דרבה דהיינו שמא יעבירונו בלכתו להטביל מתוך שהוא בהול להטביל אומנם לפום טעמיה דר"י משום יבא לידי סחיטה.

טבילה ואכתי הדרא קושיא דמאי שנא לדוכתא ועיין פירש"י ד"ה בולד הטומאה ודוק הטב וצ"י. אומנם לטעמיה דרבא דמאחר דטעמא דאיסורא הוא מפני הרואים דמחזי כמתקן א"כ אפילו טבלה בכדי ליתסר דהא הרואים לא ידעי משום מאי מטביל להו ולא סליק אדעתייהו דהוי מגב לגב וכו' אלא סברי מטביל להו מטומאתו דאל"כ ה"נ לישתרי אפילו טמאין משום דמחזי כמטביל מגב לגב או מחבורה לחבורה. ונלע"ד לישב דאליבא דרבא איכא הצטרפות תרי טעמי לאסור טבילת כלים וכל חד קליש ולא סגי לחודיה והיינו דלפום קושטא הוי קצת מתקן ולא סגי בהכי לאסור אם לא בהצטרפות טעמא דמפני הרואים דאתו למשרי תקנת מלאכה ובהעדר חד מהנך תרי טעמי לא גזרו ומש"ה כי מחזי כמיקר שרי וא"כ כי

מטביל מגב לגב ומחבורה לחבורה דליכא משום מתקן כלל שרי ודוק.

ועיין מ"ש בגיליון זה"נ ק' אליבא דרבה דפי' טעמא שמא יעבירו ד"א בר"ה אמאי שרי ע"י דלייה אכתי נגזור, ועיין פירש"י ד"ה בדלי טמא והוא טהור ועיין בשיטה מקובצת מאי דדחיק ומוקי אנפשיה ומאי דהקשה על פי' רש"י דאכתי לא שמענו טעמא דמתקן עד דגלי לה רבא. והנלע"ד לישב לפי שיטת רש"י ולישב כל מאי דהקשינו באמור דכולהו אמוראי אית להו טעמא דרבא דמחזי כמתקן והוא מוכרח מדחזינן דשרי ע"י דלייה וכולד הטומאה וכן מגב לגב ומחבורה לחבורה משום דלא שייך טעמא דמתקן כדכתי' אליבא דרבא, אלא דק"ל דאי הכי אדם נמי ולא משמע להו לומר דאדם נראה כמיקר דניכר הוא והפרש יש בין היכא דיורד לטבול להיכא דהוא להקר, מש"ה אמרי דאיכא טעמא אחרינא בהדי טעמא דמתקן קצת ודמחזי כמתקן מר אמר משום סחיטה ומר אמר משום שמא יעבירו והלכך באדם דליכא למיגזר שרי זה"נ מגב לגב וכולד הטומאה דלא מקרי מתקן כלל שרי זה"נ בדלייה דלא מיחזי כמתקן שרי דאינו אסור אלא כי שייכי כולהו טעמי, ורבא סבר דסגי בתרי טעמי דהיינו דחשיב מתקן קצת וגם דמחזי כמתקן ל' ושאני אדם וכו' ודוק.

הדבר יצא מסוגיא זו דאדם מותר לטבול בשבת משום דמחזי כמיקר וכן פסקו כל הפוסקים ע"ע.

אלא דלדעת המרדכי צ"ל דהך טבילה דשרי היינו בנהר. והוא דכתב בפ' כירה אות ש"ג דאפילו בצונן לא שרי אלא להשתטף אבל רחיצה אסור ואפילו בקרקע ולא שרי אלא בנהר ע"ש. משמע מדבריו דמפרש הא דאמרו בש"ס ד' ל"ט מחלוקת בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור דהיינו בין מאי דאיפליגו בחמין בין מאי דאיפליגו בצונן היינו בקרקע אבל בכלי בין בחמין בין בצונן דברי הכל אסור ובקרקע נמי לא שרו אלא להשתטף אבל לרחוץ לעולם אסור.

אמנם דעת שאר הפוסקים דלא חילקו בצונן בין כלי לקרקע נראה דמפרשי דלא מחלק בין כלי לקרקע אלא לעניין חמין, וה"ק ע"כ לא איפליגו ר"ש ור"מ דמר שרי להשתטף בחמין ומר אסור אלא בקרקע ומאי דאמר ר"ש דמתיר היינו לעניין חמין דמתיר דוקא בקרקע אבל בצונן מותר בכל מקום ובכל גונא דוק. ואיברא דלר"מ מוכרח לומר דלא שרי אפילו להשתטף בצונן אלא בנהר וכמ"ש התוס' שם ד"ה והא מעשה לר"ש וריה"ו אינן מוכרח.

ואנכי הרואה דלהסוברים דבצונן בכל גונא שרי טעמן ממ' עמהם, חדא מדגר' שם ד' מ' דבתחילה היו רוחצין בחמין שהוחמו מע"ש וכו' התירו להם את הצונן משמע דהצונן הניחום בהתירן כדמעיקרא דהיינו בכ"ג והנה אי לזאת יד הדוחה נטויה לדחות דהא ה"נ אמרו שם דהתירו להם חמי טבריא והכריחו התו' בד' ק"ט ד"ה רוחצין דהיינו דוקא בנהר אבל בגומא אסור ע"ש. וכן בסמ"ג וסמ"ק וס' התרומות חילקו בחמי טבריא בין כלי לקרקע, עיין בטור סי' שכ"ו ולהרב"ח שם, אע"כ אני אביא מדגר' שם ד' ק"ט ב' דרוחצין במי משרה בדלא אישתהי ע"ש ומי משרה ע"כ אינם נהר דאי נהר אולו להו והנך אחריני נינהו

ואינם מי משרה ומיהו אף גם זאת יש לדחות דמי משרה קרי להו בעוד שהפשתן בתוכן.

אע"כ הנני יוסף להביא מדתנן שם ד' קמ"ז הרוחץ במי מערה ובמי טבריא ונסתפג וכו' ודייק עלה בש"ס קתני מי מערה דומיא דמי טבריא מה מי טבריא חמין אף מי מערה חמין הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא מכלל דלהשתטף אפילו לכתחילה וכו' ע"ש. ונראה דדייק מדלא קתני בקצור הרוחץ במים ונסתפג על כרחך לומר דמילתא אגב אורחיה קמ"ל דבדיעבד אין לכתחילה לא ולהשתטף אפילו לכתחילה, ואם איתא דבצונן נמי לא שרי רחצה אלא בנהר א"כ לשמועין רבותא דאף בצונן דומיא דמי מערה שאינם נהר אסור לכתחילה ומדדייק הש"ס דמי מערה דומיא דמי טבריא משמע בצונן בכל גונא שרי ואף בזאת שערי הדחיות לא נבעלו, מ"מ כל הנך שמעתתי רהטי כמ"ד דבצונן בכ"ג שרי.

תו אמינא טעמא דמסתבר לומר דלריה"ו שרי בצונן אפילו רחיצה ואפילו בכלי דהא ע"כ טעמא דר"מ דאסר אפילו בצונן ע"כ היינו משום דסבר דמחלפי חמין בצונן, ולריה"ו דשרי בצונן צ"ל דסבר דלא מחלפי חמין בצונן וכיון דלא מחלפי ליכא טע' לאסור צונן אפילו רחיצה בכלי.

ומעתא נמצא דלדעת המרדכי לא שרי לטבול אפילו בצונן אלא בנהר. ואין לחלק בין רחיצה לטבילה, דהא מבואר מסוף לשונו שם דאף להקר בלא שפשוף דהוי מעין טבילה לא שרי אלא בנהר ע"ש, ולדעת כל שאר הפוס' משמע דשרי אפילו בכלי. והגם שהרתה"ד בסי' רנ"ז כתב דלדידן דנהגנו איסור בלהקר אפי' בנהר ה"נ אסור לטבול משום דמיחזי כמתקן, הביא דבריו הרמג"א בסי' שכ"ו ס"ק ח', כבר כתב שם הרמג"א דעכ"פ בעל קרי מותר, ומה גם לפי מה שציין לעיין בסי' תרי"ג דשם מבואר דטבילת בעל קרי לא חשיבא טבילת מצוה כלל אלא מדת חסידות דלית בהי משום מתקן ודמי למאי דתנן במתני' דמטביל מגב לגב ומחבורה לחבורה, ומה שכתב שם רמג"א משם מוהרי"ל מבואר מלשונו דאינו אלא מנהג טוב בעלמא כיון דשייך למיגזר אף דלפום קושטא חז"ל לא גזרו וה"נ מ"ש שם משם האגור הרואה דברי האגור יראה דצ"ל דבנהר נהגו איסור ע"ש, ומ"מ לדידן דנהגו שנשים טובלות בליל שבת על כרחך לומר דלא נהגנו איסור להקר אפילו בכלי ומש"ה שרי לטבול משום דמחזי כמיקר דבלא"ה לא הוא שרי אפילו טבילת מצוה כמ"ש התו' בשבת ד' קי"א ד"ה לא ס"ד ע"ש. והנני יוסיף להכריח כן דאם איתא דטבילת מצוה אף אי לא מיחזי כמיקר שריא למה ליה ודברי הרתה"ד צ"י, וכ"ש לפי מאי דמשמע מדבריו דאפילו למ"ד טבילה בזמנה לאו מצוה שרי טבילה בזמנה אף אי לא מיחזי כמיקר ע"ש, דקשה טפי דאם איתא הכי מאי אקשי לרבא ואי איכא למימר ומאן שמע ליה דאמר דביה"כ שרי, אלא ע"כ היינו משום דתניא כל חייבי טבילה ומאי קושיא דילמא שאני התם דהוו חייבי טבילות ומש"ה שרי אף אי לא מחזי כמיקר כיון אפשר קודם ולכן ולא הוצרך רבא לטעמא דמיקר אלא אמתני' דשרי אף דהיה אפשר קודם עכ"ל כדכתבו בה התו' וכדכתי' וצ"ל דמנהגנו להקר בצונן וכ"ש לטבול דשרי משום ד

ומנהג ותיקין הוא וכן מסיק בס' בני יאודה סי' ל"ב ע"ש.

מעטא הכא הא אבא לעניין חששא דנ"ד שהם חמין שהוחמו מע"ש דהורה בה להתר דלפום ריהטא הוא כהלכתא בלא טעמא לפי מה שמפ' בש"ס וכו' עיין ס' שכ"ו ואין בזה מקום להאריך ובדוחק יש למצוא טעם להתר ודבר זה כבר נפתח בגדולים וראש המדברים בכוחא דהתירה הוא ניהו מוהר"י אירגאס בשו"ת דברי יוסף סי' ס"ד ע"ש.

ואחריו לו' קם כמוהר"י עיאש בס' בני יאודה סי' ל"ב ודחה ראיותיו ע"ש. ועיקר ראיתו שהיא ממאי דכתב הרב"י בי"ד סי' קצ"ט דנשים שרו לטבול בשבת ולא חיישינן לסחיטת שער ע"ש כבר אידחיא לה ממילה לפום מאי דכתב מוהר"י עיאש בתשו' הנז' ד"ה וא"ת והרי אע"ג וכו' ע"ש, והוא מוכרח לע"ד דהא מוכח בכמה דוכתי בש"ס דשרי רחיצה בשבת אף דלית בה משום מצוה ולא חיישינן לסחיטה, בשבת ד' ל"ט שרי ר"י להשתטף בצונן, וכן בד' ק"ט ובד' קמ"א ע"ש, ואין לחלק בין אשה לאשה דהא בזמן התלמוד הו' כמה אינשי דהו' מגדלי שיער כנשים כדמוכח מכמה דוכתי בכמה תנאי ואמוראי דהו' מחייפו רשייהו ומה גם דהא איכא שיער הזקן שהוא שוה בכל ועל כרחך לומר כמ"ש מוהר"י ט"ש שם ודוק. והרב מוהר"י ע"ה הנז' גם הוא חתר לישיב המנהג ויעש גם הוא מטעמים ע"ש ד' צ"ג ע"ג ד"ה וא"ת ואע"ג וכו' זה יצא ראשונה דכיון דסתם נשים הטובלות לעולם ב' וג' נשים עומדות ע"ג ממילא משמרות אותה מדבר זה שלא יבואו להחם בשבתות אני לא אדע ש ¹²³⁴⁵⁶⁷ דהא עיקר האיסור הוא מפני הרואים או הרוחצים עצמם שיסברו שמותר לרחוץ במרחצאות שהוחמו מע"ש והדרא קלקלת הבלנין לדוכתא ודוק וברור.

והטעם הב' שכתב להתיר דלא אסרו אלא רחיצה ולא טבילה לקמן בס"ד אדברה וירוח ליה.

והטעם הג' שכתב שלא העמידו דבריהם במקום מצוה, הא מילתא בפלוגתא תליא אי שבות במקום מצוה שרי או דוקא שבות דשבות. עיין סי' ש"ז ס"ה וע"ש ומה גם דבכגון דא מאי מצוה איכא הא אפ' בצונן ולא מצינו שיהא מותר לעבור אדרבנן כדי שלא יצטער ומה גם בשבות ע"י ישראל דאפי' לחולה שאין בו סכנה י"א דאסור עיין סי' שכ"ח ס' י"ז ובא"ח ודוק.

וחזי הוי בשו"ת זרע אמת סי' ע"א ד' פ"א א' ד"ה אכן דלא אשכח היתר אלא בכדי שתפוג צנתן וכל חיליה הוא מסוגיא דיומא ד' ל"א ע"ש ומכח הך סוגיא כי אייתי לבסוף דברי רבינו האי בתשו' דמשמע מדבריו דאסור אפילו בפורשין כתב דשבקיה דדחיק ומוקי אנפשיה וכו' ע"ש. ולדידי עניא הא לא מכרעא דאימא דבזמן המקדש עדיין לא הייתה גזרת רחיצה בחמין שהוחמו מע"ש אטו חמין שהוחמו בשבת וה"נ כיון דלהפיג צנתן שרי בשבת לא גזרו עדיין אטו חמין ממש, ומ"ש ד"ה ואף מצד הסברה דבפורשין אמאי נגזור לטבול בהן בשבת ע"ש מלבד דאיכא למימר דכולה חדא גזירה דהרואה שמטיל חמין לתוך הצונן סבר דאפילו להחם שרי ע"י מים חמין ולרחוץ בהן בשבת והא ודאי אסור מדינא ואיכא למיגזור

ביה טפי דוק. עיין עוד בתשו' הישנות למוהרדב"ז סי' כ"ה ד' ל"ג א"א שנתן טעם לאסור אף בפושרין ע"ש. ומאי דמייתי תו' להתיר רחיצה בפושרין מההיא דשבת ד' מ' ע"ש קושטא קאי שיד הדוחה בטלייה לדחות ולפרש דהיינו דוקא לרחוץ פניו דיו ורגליו ע"ש ודוק.

והנה אחרי רואי דברי רבנו האי גאון שכתב דמוטב שיתבטל מתפילת היום ות"ת ואל יטבול אפילו בפוש[רין] פה להשיב אומנם הואיל ונפק התירה מפום גברא רבא חובה מוטלת בטעמו ונמוקו וכעת לא אשכחנא טעם להתיר אך בחלקות שכתב הרי"ע שם בטעם הב' לחלק בין רחיצה לטבילה מאחר דלא גזרו אלא משום רחיצה במרחץ ורחיצה אינה אלא ע"י שפשוף גופו הלכך כל שהוא בלא שפשוף אפשר דאפילו על דעת רחיצה שרי, דלמאי נחוש לה אי משום גזירה דלא ליתו לרחוץ בחמין ליכא למיגזר, חדא ע"ד דכתיבנא לעיל דכל דליכא למגזר מפני הרואים משום דמיחזי כמקור משום ידיה לא גזרינן דכל דעביד ע"פ הוראת חכם ידע אינש בנפשיה חלוקא דרבנן מילתא בטעמא וליכא למיחש אלא מפני הרואים שיראו וילמדו וידמו מלתא למילתא גם בלא דעת ה"נ כה"ג ולפי דרכנו אם כנים הדברים צ"ל דכל גזרות חכמים כן, וכולהו הנך דאיתא בביצה ד' י"ח דגזרו בור בחצרו אטו בור ברה"ר וכן ביו"ט אטו שבת צ"ל כה"ג דהיינו מפני הרואים שידמו מילתא למילתא, וה"נ מאי דתרוצו התם דכיון דלא התירו אלא ע"י מלבוש זכורה היא, וכן מ"ש מתוך שלא הותרה לו אלא ע"י דליו זכור ר"ל דאף שילמדו לטבול ע"י דליו וכן נדה בבגדיה לא ילמדו ה"נ לטבול בעניייהו דזכורים הם. ואם יראה וירצה הא דאמרן תיקשי על דברי רש"י שם בד"ה זריזים הם ולא אתו למישרי מה גם דסברי שהוא טמא באב הטומאה ולפי' ב' נחא ועדיין צריך להתישב הטב בדבר ועתה אמת אגיד שאחרי כתבי כ"ז מצאתי ראיתי בס' צל"ח על ביצה שהק' על ההיא דמיחזי כמיקר שהקשה כמו שהקשינו דאכתי נחוש משום הטובל גופיה ותי' כדכתי' בענייתין ע"ש שמח לבי ומ"מ הדבר צריך תלמוד כדכתי'. נחזור לעניננו דה"נ מתוך שלא הותר לו אלא שלא בשפשוף שאין דרך רחיצה בכך [ע"ד דפי' רש"י בביצה ע"ש] זכור הוא וליכא למימר דכי היכי דגזרו רבנן ואסרו זיעה משום עוברי עבירה רוחצים ואומרים מזיעים אנחנו וה"נ אסרו חמי טבריא מהאי טעמא אף אנן נ[ימא דלא] אסרו טבילה בחמין משום שיהו רוחצים ויאמרו טובלים אנחנו בלי שפשוף בגוף [דהא] ליתא דלא אסרו אלא במה שבאה ונהיתה התקלה, תדע דהא מעיקרא לא אסרו הזיעה וכן חמי טבריה עד שראה התקלה ולא חשו לה קודם לכן, ומהאי טעמא נמי אין לאסור טבילה בחמין שהוחמו מע"ש משום חששא דבלנין שיהו מחמין בשבת ויאמרו מע"ש הוחמו כיון שלא אירע כה"ג דידע, דהא ר"ש שרי להשתטף בחמין שהוחמו מע"ש אף דבהוחמו בשבת מודה דאסור וכמ"ש התו' שם (ד' ל"ט) ד"ה בין בחמין ע"ש ולא אסר אלא בכלי משום דמיחזי שהוחמו מהיום ואתו למישרי חמין שהוחמו בשבת, ור"מ וריה"ו דאסרי אפילו בקרקע היינו משום דסברי דה"נ מיחזי שהוחמו בשבת ור"מ אפילו צונן משום דסבר דהרואים מחלפי להן צונן בחמין ואתו למישרי אף בחמין

אבל לעולם לא גזרו משום הבלנין שיחמו בשבת דרעותא דלא חזינו לא מחזיקין אף דקרקע היינו אמבטאות של מרחצאות כמ"ש רש"י שם.

והנה לפום ריהטא היה נראה לאסור טבילה בחמין מפני הרואים דלא ידעי אי משפשף או אינו משפשף וסברי שהוא רוחץ בחמין דהא בביצה ד' י"ח אמרינן דמותר לטבול אפילו במי משרה משום דהרואה סבר שהוא רוחץ מלכלוכו ולא מחזי כמתקן, אלמא אף שאינו משפשף מיחזי להו לאינשי דמשפשף ואי לזאת אפשר לאשכוחי תקנתא בשלא ישהא ותו לא מיחזי כרוחץ דדרך הרוחץ הוא לשהות בתוך המים עד שמשפשף אבריו וכה"ג אשכחן בשבת ד' ק"ט ב' דמתרץ משרה למי משרה ע"ש. אלא דהיה נראה להוכיח דאסור לטבול בחמין מההיא דביצה ד' י"ח ע"ב דקאמר תינח בימות החמה בימות הגשמים מאי איכא למימר, ואם איתא דשרי לטבול בחמין לימא תינח בצונן בחמין מאי איכא למימר דתו לא מצי לתרוצי דמחזי כרוחץ דהא רוחץ כ"ש דאסור, א"ו משום הא ה"נ דאסור לטבול בחמין. ותו דלפי מה שחילקנו בין שהי ללא שהי נצטרך לומר דלא שרי לטבול במים רעים אלא בדשהי והא נמי ודאי ליתא מדלא פ"י. ומיהו כד דייקין פורתא הא לא תברא, דאיכא למימר דאפי' טובל במים חמין מחזי כמיקר, דלא אזלו הרואים למשמש בתוך המים לראות אם חמין הם או קרים, וכל דמצו למתלי דלהקרי ירד תלו בהכי ולא אמרי' דירד לרוחץ מאחר דחוששים להם מחטאת, ולפי"ז ה"נ דהוא שרי אפי' לרוחץ בחמין דהא מחזי כמקר אלא שגזרו מפני הבלנין שבאה תקלה ע"י בעניין רחיצה ודוק. וסמך לדבר יש דשרי לטבול בחמין מדתניא בביצה ד' י"ח ב' כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בת"ב בין ביה"כ וכדרכן משמע כדרכן בחול בכל מכל ואפי' בחמין, וה"נ יש קצת סמך לדבר מדגרסי' בברכות ד' כ"ב אמר להו ר"ה לרבנן רבותי מפני מה אתם מזלזלין בטבילה זו אי משום צינה אפשר במרחצאות ע"ש פירש"י, ואם איתא דבשבת אסור לטבול בחמין הרי התי' פשוט דע"כ הוצרכו לנהוג כריה"ו כ"כ מאחר דעיקר צורך טבילה לת"ח הוא משבת לשבת וכיון דנקטו כותיה לעולם עבדי כותיה ודוק.

הנלע"ד כתבתי, וצור ישראל יציליני משגיאות ויראני מתורתו נפלאות, ואם ראשתי מצער אחריתי ישגא מאד אכי"ר.

הכ"ד המעתיר הצעיר אבי"ע ס"ט

סימן ג

ראיתי ונתון אל ליבי במנהגן של ישראל שקורין ק"ש ומתפללים ערבית הן עוד היום גדול וסומכים על ק"ש שעל מטתם ואוכלים ושותים קודם ק"ש אם יש להם על מה שיסמוכו, ואם תימצוי לומר דיש להם על מה שיסמוכו יפול הספק לאיש הירא את דבר ה' אי מבעי ליה לכתחילה שלא יאכל עד שיקרא ק"ש, או דלמא הוי בסוג כל הפטור מן הדבר ועשהו. וזה החלי' וה' אלוקי'ם יעזור לי.